

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

președinte – Nadejda Toma,

judecătorii – Constantin Alerguș, Vladimir Timofti,

a examinat admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui

Diulgher Ilia XXXXX,

născut la xxx, originar și domiciliat în r-nul Xxx, or. Xxx, str. Xxx.

Date referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. de la 03.07.2017 – până la 22.08.2017 (instanța de fond);
2. de la 13.09.2017 – până la 05.12.2017 (instanța de apel);
3. de la 21.02.2018 – până la 16.05.2018 (instanța de recurs ordinar).

Procedura prevăzută de art. 431 alin. (1) pct.1¹) Cod de procedură penală legal executată.

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Cahul, sediul Taraclia din 22 august 2017, examinată în baza probelor administrate la faza de urmărire penală, în temeiul art. 364 ¹ CPP, Diulgher Ilia a fost condamnat în baza art. 201¹ alin.(1) Cod penal la muncă neremunerată în folosul comunității pe un termen de 120 de ore.

Cererea acuzatorului de stat privind încasarea din contul lui Diulgher Ilia în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 471 lei, a fost respinsă.

2. Pentru a pronunța sentința instanța de fond a constatat că, Diulgher Ilia, în luna ianuarie 2017, data precisă nu a fost stabilită de organul de urmărire penală, în perioada de timp de la ora 17⁰⁰ - până la ora 21⁰⁰, fiind în stare de ebrietate și aflându-se în proprietatea sa din str. Xxx, or. Xxx, r-nul Xxx, unde locuiește împreună cu soția sa Stepanova D. și mama sa Diulgher A., a inițiat o ceartă cu soția Stepanova D., ofensând-o cu cuvinte necenzurate, după care, i-a aplicat câteva lovituri peste diferite părți ale corpului cu un căuș metalic pentru scoaterea cenușii din sobă, cauzându-i potrivit raportului de expertiză medico-legală nr. 40 D din 08.02.2017, vătămări corporale ușoare.

3. Împotriva sentinței a declarat apel procurorul, care a solicitat casarea

sentinței cu pronunțarea unei hotărâri și dispunerea încasării din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor judiciare în sumă de 471 lei și aplicarea în privința lui Diulgher I. a măsurii de constrângere cu caracter medical, potrivit art. 103 Cod penal – tratament de alcoolism.

În argumentarea soluției s-a invocat că instanța de fond urma să încaseze cheltuielile de judecată din contul inculpatului în beneficiul statului, or aceste cheltuieli au fost suportate în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în prezenta cauză.

Consideră că cheltuielile suportate în legătură cu efectuarea expertizei medico-legale judiciare în sumă de 57 lei, pentru expertiza narcologică-legală efectuată în condiții de ambulator de 391 lei și 23 lei pentru aprecierea gradului gravității vătămărilor corporale urmau a fi încasate de la inculpat în conformitate cu prevederile art. 229 Cod de procedură penală, deoarece acestea constituie cheltuieli judiciare.

Medicul narcolog Șișcova L. nu este expert, prin urmare certificatul eliberat la 14.07.2017, potrivit art. 93 Cod de procedură penală este o probă inadmisibilă pentru stabilirea faptului existenței la Diulgher I. a tulburărilor psihice sau de comportament datorită consumului de alcool și necesității tratamentului antialcool.

4. Prin decizia Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 decembrie 2017, a fost respins, ca nefondat, apelul declarat de avocat.

5. În motivarea deciziei adoptate instanța a menționat că, în latura încasării cheltuielilor judiciare, soluția instanței de fond este întemeiată și corectă, iar temei de casare a sentinței din motivele invocate de procuror nu au fost stabilite.

Astfel, instanța de apel a considerat ca fiind nefondate argumentele procurorului privind încasarea din contul inculpatului a cheltuielilor de judecată, deoarece aceste cheltuieli au fost efectuate în cadrul urmăririi penale în vederea acumulării probatoriului necesar pentru demonstrarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii imputate, cheltuieli ce sunt trecute în contul statului, iar normele procedurale penale nu prevăd expres achitarea din contul inculpatului a cheltuielilor judiciare, ceea ce constituie cheltuieli pentru efectuarea expertizei, iar prevederile legale la care face trimitere procurorul, nu prevăd astfel de cheltuieli, ce pot fi încasate din contul acestuia.

În sensul dat, instanța de apel a constatat faptul că, cheltuielile suportate în cadrul urmăririi penale în vederea demonstrării vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, prin numirea efectuării expertizelor judiciare, reprezintă cheltuieli judiciare ce sunt achitate din bugetul statului.

Totodată, a fost apreciată ca nefondată solicitarea acuzatorului de stat privind aplicarea tratamentului forțat față de Diulgher I.

Potrivit art. 103 alin.(1) Cod penal, în caz de săvârșire a infracțiunii de către un alcoolic sau un narcoman, dacă există avizul medical corespunzător, instanța de judecată, din oficiu ori la cererea colectivului de muncă sau a organului de ocrotire a sănătății, concomitent cu pedeapsa pentru infracțiunea săvârșită, poate să aplice acestei persoane tratamentul medical forțat.

Astfel, pentru aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical asupra alcoolicilor și narcomanilor sunt necesare mai multe condiții: - săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, - făptuitorul să prezinte pericol pentru societate, să provoace temerea că ar putea săvârși alte fapte prevăzute de legea penală, - acest pericol este determinat de starea sănătății, condiționată de intoxicația cronică cu alcool sau cu substanțe narcotice, - pericolul social se datorează maladiei care presupune orice modificare a stării normale de sănătate care îl face pe făptuitor periculos pentru societate.

Luând în considerare că norma indicată nu este obligatorie, instanța a conchis de a nu aplica față de inculpat tratamentul medical forțat.

La judecarea cauzei privind persoanele în privința cărora se soluționează chestiunea privind aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical, este necesar de a constata împrejurările ce au înlesnit și au dus la săvârșirea faptei prejudiciabile.

Diulgher I. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii în urma consumului băuturilor alcoolice, însă aceste împrejurări au fost lichidate și pericolul social al făptuitorului s-a diminuat, deoarece inculpatul nu consumă alcool din ianuarie 2017, este angajat în câmpul muncii, având o caracteristică pozitivă, nu se manifestă violent, agresiv și are grijă de asigurarea materială a familiei, fiind unicul întreținător al acesteia.

Referitor la expertiza judiciară narcologică-legală nr.22 din 30.05.2017 care confirmă că Diulgher I. suferă de alcoolism, aceasta nu constituie un act ce ar determina de la sine aplicarea necondiționată a tratamentului forțat. Mai mult că certificatul eliberat de medicul narcolog din 14.07.2017, potrivit căreia inculpatul nu are nevoie de tratament antialcoolic, are și el o forță probantă.

Ținând cont de faptul că de la momentul săvârșirii infracțiunii și până în prezent a trecut 11 luni, pentru a proba necesitatea aplicării tratamentului forțat de alcoolism față de Diulgher I. ar fi necesar de confirmat că acesta continuă un mod antisocial de viață, neglijează normele morale, legale și nu recurge la tratament benevol la locul de trai, însă astfel de probe nu au fost prezentate.

Reținând circumstanțele constatate referitor la persoana, comportamentul și modul de viață al inculpatului, instanța a conchis că Diulgher I. nu are nevoie de tratament și nu prezintă pericol pentru societate, or, aceasta nu împiedică adresarea ulterioară în instanța de judecată în cazul apariției stării de recidivă.

6. Împotriva deciziei nominalizate a declarat recurs ordinar procurorul, care invocând temeiul de drept prevăzut la art. 427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului, autorul acestuia invocă argumente similare celor indicate anterior în apel, menționând că, instanța de apel nu a luat în considerație faptul că, în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli, în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale, ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. 227 - 229 Cod de procedură penală, iar instanța, nu a dispus acest fapt.

Orice prejudiciu cauzat fie persoanei fizice/juridice sau statului trebuie să fie reparat. Este necesar schimbarea atitudinii privind cheltuielile judiciare, deoarece magistrații și procurorii vor rămâne fără salarizare.

La fel, a indicat că potrivit art. 103 CP, instanța urma să dispună în privința inculpatului tratamentul antialcoolic, deoarece potrivit concluziei expertizei judiciare narcologice-legală nr. 22 din 30.05.2017, comisia de experți a constatat că Diulgher I. suferă de alcoolism și necesită tratament în acest sens.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal concluzionează inadmisibilitatea acestuia din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Drept temei pentru recurs procurorul a invocat prevederile art. 427 alin.(1) pct. 6) Cod de procedură penală, care stipulează că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

Analizând temeiul respectiv în raport cu motivele invocate în recursul declarat, Colegiul constată că acesta nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel în latura civilă, indicând că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția

în partea încasării cheltuielilor de judecată și neaplicarea tratamentului medical forțat față de Diulgher I., însă Colegiul penal constată că instanța de apel în partea descriptivă a deciziei a motivat cerințele acuzatorului de stat sub aceste aspecte, precum și în partea dispozitivă fiind expusă soluția (f.d. 182-184).

Motivele recurentului, precum că instanța de apel eronat a respins cererea în vederea compensării cheltuielilor judiciare, încălcând astfel prevederile art.227 și 229 Cod de procedură penală, sunt neîntemeiate.

Astfel, potrivit art.227 alin.(1) și (3) și 229 alin.(1) Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, care se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

În speță, autorul nu a ținut cont că cheltuielile pentru efectuarea raportului de constatare a leziunilor corporale a părții vătămate Stepanova D. nr.21 din 24.01.2017, raportul de expertiză medico-legală nr.40D din 08.02.2017, precum și expertiza narcologică legală de ambulator nr.22 din 30.05.2017 în privința lui Diulgher I., sunt cheltuieli efectuate în cadrul urmăririi penale întru acumularea probatoriului necesar și că acestea la acel moment erau trecute, de fapt, în contul statului și nu urmează a fi puse pe seama inculpatului, or, aceste acțiuni țin de activitatea organului de urmărire penală, care are un rol activ în procesul de depistare a diferitor circumstanțe care dovedesc infracțiunea și identifică făptuitorul, pentru aducerea învinuirii de stat.

Trecerea cheltuielilor judiciare în procesul penal în contul statului își are temeiul în necesitatea desfășurării procesului penal din oficiu, pentru ca nici un infractor să nu rămână nepedepsit. Or, într-o situație contrară, acest principiu nu-și mai are valoare.

Referitor la solicitarea acuzatorului de stat privind aplicarea tratamentului medical forțat în privința lui Diulgher I., instanța de apel corect a reținut prevederile art.103 alin.(1) Cod penal, potrivit căreia în caz de săvârșire a infracțiunii de către un alcoolic sau un narcoman, dacă există avizul medical corespunzător, instanța de judecată, din oficiu ori la cererea colectivului de muncă sau a organului de ocrotire a sănătății, concomitant cu pedeapsa pentru infracțiunea săvârșită, *poate* să aplice acestei persoane tratamentul medical forțat.

Prin urmare, pentru aplicarea măsurilor de constrângere cu caracter medical asupra alcoolicilor și narcomanilor este necesar să fie întrunite mai multe condiții: - săvârșirea unei fapte prevăzute de legea penală, - făptuitorul să prezinte pericol pentru societate, să provoace temerea că ar putea săvârși alte fapte prevăzute de legea penală, - acest pericol este determinat de starea

sănătății, condiționată de intoxicația cronică cu alcool sau cu substanțe narcotice, - pericolul social se datorează maladiei care presupune orice modificare a stării normale de sănătate care îl face pe făptuitor periculos pentru societate.

În speță, Diulgher I. a fost recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii în urma consumului băuturilor alcoolice, însă aceste împrejurări au fost lichidate și pericolul social al făptuitorului s-a diminuat, deoarece inculpatul nu consumă alcool din ianuarie 2017, este angajat în câmpul muncii, având o caracteristică pozitivă, nu se manifestă violent, agresiv și are grijă de asigurarea materială a familiei, fiind unicul întreținător al acesteia.

Reținând cele nominalizate, instanța de apel corect a conchis de a nu aplica față de inculpat tratamentul medical forțat, deoarece norma indicată nu este una obligatorie.

Cât privește faptul că în speță a fost efectuată expertiza judiciară narcologică-legală nr.22 din 30.05.2017 care confirmă că Diulgher I. suferă de alcoolism, aceasta nu constituie un act ce ar determina obligatoriu aplicarea necondiționată a tratamentului forțat, or, la materialele cauzei mai este anexat și certificatul eliberat de medicul narcolog din 14.07.2017, potrivit căreia inculpatul Diulgher I. nu are nevoie de tratament antialcoolic, care are și el o valoare juridică.

Astfel, ținând cont de persoana inculpatului, comportamentul și modul de viață al acestuia, instanța de apel corect a conchis că inculpatul nu are nevoie de tratament medical forțat și nu prezintă pericol pentru societate.

Cu referire la argumentul recurentului, precum că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, Colegiul remarcă că recursul repetă textul apelului, argumentele expuse de recurent fiind anterior invocate în apel, iar instanța de apel s-a pronunțat argumentat asupra acestora, examinându-le în ansamblu, le-a dat o apreciere corespunzătoare, conform art.414 Cod de procedură penală, pronunțându-se argumentat și detaliat asupra lor.

Prin urmare, solicitările autorului sunt neîntemeiate, decizia instanței de apel fiind argumentată, motivată și în concordanță cu prevederile art.394 Cod de procedură penală.

În baza celor expuse, Colegiul penal conchide că, temeiul invocat de recurent prevăzut în art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare din punctul de vedere al prezenței erorii de drept, care ar fi temei de implicare a instanței de recurs în decizia instanței de apel, în sensul casării hotărârii judecătorești și prin urmare, se dispune inadmisibilitatea recursului declarat, ca fiind vădit neîntemeiat.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin.(2) pct.4) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul-șef al Procuraturii de Circumscripție Cahul, Dumitru Calendari, împotriva deciziei Colegiului judiciar al Curții de Apel Cahul din 05 decembrie 2017, în cauza penală în privința lui *Diulgher Iliu*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 16 mai 2018.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Constantin Alerguș

Vladimir Timofti